

Consumer Protection

บทความ

เข้าใจความต่างธุรกิจเครือข่าย (MLM) ถูกกฎหมาย กับ แชร์ลูกโซ่

กฤติกร แจ่มตระกูล

นักประชาสัมพันธ์

ธุรกิจเครือข่ายหลายชั้น หรือ MLM และแชร์ลูกโซ่มักถูกนำมาปะปนกันเนื่องจากมีโครงสร้างเครือข่ายที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ทั้งสองอย่างนี้มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในแง่ของกฎหมายและด้านจริยธรรม การแยกระหว่างสองโมเดลนี้ สามารถพิจารณาได้จากปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้

1. แหล่งที่มาของรายได้ ความแตกต่างที่ชัดเจนที่สุดคือ MLM ที่ถูกกฎหมายจะจ่ายผลตอบแทนตามยอดขายสินค้าจริงให้แก่สมาชิก แต่ในทางตรงกันข้ามแชร์ลูกโซ่จะเน้นรายได้จากการรับสมัครสมาชิกใหม่ โดยผลตอบแทนจะมาจากค่าธรรมเนียมหรือการบังคับซื้อสินค้าของสมาชิกที่สมัครเข้ามาใหม่ เพื่อจ่ายให้คนระดับบน โดยในระบบ MLM ที่แท้จริงต้องสามารถสร้างกำไรได้จากการขายปลีกได้โดยไม่ต้องรับสมัครคนเพิ่มเสมอไป

2. ลักษณะของสินค้าและความต้องการของตลาดในธุรกิจ MLM สินค้ามักเป็นสินค้าที่มีคุณภาพและมีความต้องการในตลาดจริง แต่ในระบบแชร์ลูกโซ่ สินค้ามักเป็นเพียง "ฉากหน้า" เพื่อปิดบังการทำธุรกิจที่ผิดกฎหมาย สินค้าเหล่านั้นมักมีราคาสูงเกินจริง หรือสมาชิกถูกบังคับให้ซื้อในจำนวนที่มากเกินไปเกินความจำเป็นเพื่อรักษาตำแหน่ง ซึ่งเรียกว่า "การ屯สินค้า"

3. นโยบายการรับซื้อสินค้าคืน บริษัท MLM ที่ถูกกฎหมายส่วนใหญ่จะมีนโยบายรับซื้อสินค้าคืนที่ชัดเจน หากสมาชิกไม่สามารถขายสินค้าได้หรือต้องการเลิกธุรกิจ เพื่อคุ้มครองสมาชิกจากความเสียหาย แต่แชร์ลูกโซ่มักไม่มีนโยบายนี้หรือมีเงื่อนไขที่ซับซ้อนจนไม่สามารถคืนได้จริง ทำให้สมาชิกต้องแบกรับภาระสินค้าที่ค้างสต็อก

4. การโฆษณาชวนเชื่อและคำมั่นสัญญา แชร์ลูกโซ่มักดึงดูดเหยื่อด้วยคำมั่นสัญญาว่าจะ "รวยเร็ว" หรือ "มีรายได้มหาศาลโดยไม่ต้องทำงานหนัก" ในขณะที่ MLM ที่ถูกต้องจะระบุชัดเจนว่าความสำเร็จขึ้นอยู่กับความพยายาม ทักษะ และการใช้เวลาอย่างจริงจัง ข้อมูลจากสถิติชี้ให้เห็นว่าสมาชิก MLM ส่วนใหญ่มักมีรายได้ไม่มากนักและต้องใช้ความพยายามสูงในการทำกำไร

สรุปแล้วธุรกิจเครือข่าย กับ แชร์ลูกโซ่มีความแตกต่างกันในหลายจุด โดยเฉพาะแหล่งทำเงินว่ามาจากการขายสินค้า หรือว่ามาจากการชวนคนเข้ามาในเครือข่าย หลักการนี้ช่วยให้เราแยกได้ว่าโอกาสทางธุรกิจจะต้องอยู่บนพื้นฐานของสินค้าและลูกค้าจริงไม่ใช่ขายความฝัน หากต้องการตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง สามารถขอรับคำปรึกษาที่สายด่วน สคบ. 1166 หรือผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน OCPB Direct และ Website : www.ocpb.go.th